

fragmentară a respectării măsurilor de protecție; lipsa asistenței psihologice în activitatea profesională în condiții de stres.

Cuvinte cheie: securitate la locul de muncă, COVID-19, protecție, personal medical, echipament de protecție personală.

ORGANIZAREA PROCESULUI DE EDUCAȚIE TERAPEUTICĂ ÎN HIPERTENSIUNEA ARTERIALĂ LA NIVEL DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ PRIMARĂ

Alexandra ȚOPA

Scopul: Evaluarea procesului de organizare a educației terapeutice a pacienților cu hipertensiune arterială pentru a elabora recomandări de îmbunătățire a procesului de instruire.

Obiectivele: Studiarea literaturii la nivel național și internațional referitor la procesul de organizare a educației terapeutice a pacienților cu hipertensiune arterială; evaluarea procesului de organizare a educației terapeutice a pacienților cu hipertensiune arterială la nivel de asistență medicală primară; studierea opiniilor medicilor de familie și a asistenților medicali privind instruirea pacienților cu hipertensiune arterială; elaborarea recomandărilor pentru a îmbunătăți procesul de instruire a pacienților cu hipertensiune arterială.

Materiale și metode: Tipul studiului: mixt. Componenta **calitativă** – **interviuri** (pentru explorare) cu managerii instituțiilor de asistență medicală primară sau personalul medical recomandat de manageri – 11 interviuri realizate prin telefon. Componenta **cantitativă** – **studiu descriptiv, transversal**, prin aplicarea unui chestionar elaborat în interesul studiului. Eșantionul studiului cantitativ: 371 de respondenți, dintre care, 65 % medici de familie, 35 % asistenți medicali. *Metodele studiului:* statistică, de sinteză, comparativă, grafică.

Rezultate obținute: Modalitatea de evaluare a procesului de educație a pacienților cu hipertensiune arterială s-a bazat pe modelul lui Deming (2012) – ciclul „*Planificare – Realizare – Evaluare – Acțiune*”. Conform datelor studiului, personalul medical chestionat posedă cunoștințe parțiale privind etapele procesului de organizare a educației terapeutice menționate de modelul Deming, astfel 69,5 % din respondenți recunosc etapa de planificare iar 59,6 % – etapa de evaluare, fiind în proporții comparabile implicați la modul practic în aceste procese: 70 % din personalul interviuat raportează implicarea în procesul de planificare, iar 59,6% – în procesul de evaluare. Definiția conceptului de *educație terapeutică* este cunoscută și înțeleasă de

majoritatea respondenților medici (67 %), în timp ce asistenții medicali dau dovadă de cunoaștere doar în proporție de 21 %.

Educația terapeutică în hipertensiunea arterială este considerată o intervenție terapeutică importantă de marea majoritate a respondenților (98,1 %), datorită beneficiilor pe care aceasta le aduce în controlul tensiunii arteriale (90,6 %); scăderea mortalității cauzate de complicații (81,7 %); creșterea complianței la tratament (72,5 %); conștientizarea bolii (65,5 %). În același timp 79,2 % din respondenți nu consideră că educația terapeutică ar trebui să fie un serviciu autonom.

Personalul medical chestionat raportează diverse impedimente în procesul de organizare a educației terapeutice a pacienților cu hipertensiune arterială, printre care: deficiențe tehnico-materiale (75,7 %); necomplianța pacientului (69,5 %); lipsa timpului (65,2 %). Pentru îmbunătățirea procesului de educație terapeutică, personalul medical a propus mai multe măsuri: instruirea personalului medical (84,1 %), standardizarea procesului la nivel național (69,3 %), motivația pacienților (60,1 %), plata suplimentară a angajaților (51,5 %), implicarea ONG-urilor (48,2 %), utilizarea tehnologiilor digitale (48 %).

Concluzii: Educația terapeutică nu este definită în Republica Moldova, datele existente atestă deficiențe, iar reglementările în vigoare sunt generale și nespecifice. Procesul de organizare a educației terapeutice este incomplet, datorită lipsei sau insuficienței planificării și evaluării educației terapeutice a pacienților cu hipertensiune arterială. Personalul medical din asistența medicală primară consideră importantă educația terapeutică în hipertensiunea arterială și poate fi îmbunătățită prin instruirea personalului medical, standardizarea procesului la nivel național și motivarea pacienților.

Cuvinte-cheie: educația terapeutică, hipertensiunea arterială, asistența medicală primară.

ATITUDINIILE MEDICILOR FAȚĂ DE REFUZUL PARENTAL ÎN ASISTENȚĂ MEDICALĂ ACORDATĂ COPILULUI

Vitalie TRIBOI

Scopul: Determinarea atitudinilor medicilor față de refuzul parental în asistența medicală acordată copilului pentru elaborarea recomandărilor în vederea dezvoltării unor mecanisme de intervenție și instrumente de protecție a dreptului copilului la sănătate.